Rekenkamer Molenlanden

Hoornaar, 16 april 2024

Geacht(e) raadsleden, burgerleden, college en gemeentesecretaris,

In vervolg op eerdere correspondentie informeert de rekenkamer u in deze brief over de afweging die de rekenkamer heeft gemaakt ten aanzien van een onderzoek naar risicobeheersing bij bouwprojecten, met bijzondere aandacht voor de rol van kostenramingen bij de onderbouwing van besluitvorming in de gemeenteraad.

Aanleiding
Op 25 mei 2023 heeft de gemeenteraad naar aanleiding van een voorstel van de rekenkamer besloten om geen extra budget ter beschikking te stellen voor een onderzoek naar de kostenraming bij bouwprojecten en de suggestie gedaan hiervoor de middelen te benutten uit het reguliere budget. De maand daarvoor had het college besloten om in het najaar 2023 onderzoek te doen naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde beleid op de projectbeheersing (een onderzoek als bedoeld in artikel 213a Gemeentewet).
Beide besluiten zijn genomen nadat de rekenkamer eind maart positief had gereageerd op het door de contactcommissie in overweging gegeven onderzoek naar aanleiding van de budgetaanvraag herontwikkeling schoollocatie Giessen-Oudekerk. De rekenkamer heeft daarbij het door de contactcommissie aangegeven belang gezien en de relevantie daarvan onderstreept als ondersteuning van de controlerende taak van de raad.

De genoemde besluiten van het college en de gemeenteraad zijn door de rekenkamer beschouwd als nieuwe feiten. Deze hebben geleid tot een heroverweging van de eerdere reactie op de contactcommissie. Die heroverweging heeft ertoe geleid dat de rekenkamer een pas op de plaats heeft gemaakt door eerst de uitkomsten van het door het college aangekondigde 213a onderzoek af te wachten.

In het in februari vastgestelde onderzoeksplan 2024/2025 heeft de rekenkamer hier ook naar verwezen. Daarbij heeft de rekenkamer de inhoudelijke programmering die in dit plan wordt neergelegd afhankelijk gemaakt van de afweging die op het punt van het eventueel starten van een onderzoek naar kostenraming nog zal plaatsvinden. Om deze afweging zorgvuldig te laten plaatsvinden, heeft de rekenkamer zich extern laten adviseren op dit punt, zoals in het onderzoeksplan wordt aangegeven.

Overweging
Inmiddels is het 213a onderzoek afgerond en op 27 februari jl. aan de gemeenteraad aangeboden. Ook heeft de door de rekenkamer gevraagde externe reflectie plaatsgevonden. Daarop heeft de rekenkamer zich opnieuw beraden over de opportuniteit van een onderzoek naar kostenramingen bij bouwprojecten. Dit heeft geleid tot de volgende overweging.

In de rapportage wordt geconcludeerd: “Projectbeheersing is in zekere mate op orde, dit is echter geen garantie dat budgetoverschrijdingen of vertragingen kunnen ontstaan”. In de rapportage blijft echter naar het oordeel van de rekenkamer een aantal zaken onduidelijk die relevant zijn om lessen te leren voor het toekomstige beleid en controle daarop door de gemeenteraad.

Zo gaat het onderzoek inhoudelijk niet in op de kwaliteit van de kostenramingen binnen bouwprojecten die de gemeente recent heeft gemaakt. Daarmee is de raad met deze rapportage nog niet voldoende geïnformeerd over de inhoudelijke kwaliteit en rol van kostenramingen die ten grondslag liggen aan de besluitvorming rond bouwprojecten. Dat deze wel van belang zijn, wordt geïllustreerd met de omvang van het verschil dat aan de orde bleek ten opzichte van de oorspronkelijke raming waarop de besluitvorming was gebaseerd.

Afweging: start onderzoek
In de brief van de rekenkamer aan de contactcommissie d.d. 27 maart 2023 is aangegeven dat het financiële, maatschappelijke en bestuurlijke belang van gedegen kostenraming en -beheersing bij bouwprojecten groot is. Met het voorliggende 213a-onderzoek is de rekenkamer er niet gerust op dat op dit punt lessen getrokken kunnen worden.
Voor de rekenkamer is dit aanleiding om een extern bureau te vragen een onderzoek te starten naar welke kostenramingen bij de besluitvorming over bouwprojecten aan de raad worden voorgelegd, door wie ze zijn opgesteld, met welke opdracht, met welke feitelijke onderbouwing en met welke kwaliteitsborging.

Consequenties voor het onderzoeksplan
De afweging die de rekenkamer op dit punt maakt, heeft consequenties voor het onderzoeksplan 2024/2025. Het aangekondigde onderzoek naar het evenementenbeleid zal vooralsnog niet plaatsvinden. De middelen uit het reguliere budget zullen – conform de eerdere suggestie van gemeenteraad - in de komende periode ingezet worden voor het hierboven bedoelde externe onderzoek naar de kostenraming bij bouwprojecten.

De rekenkamer vertrouwt er op met het aangekondigde, onafhankelijk uit te voeren onderzoek van dienst te zijn aan de controlerende taak van de gemeenteraad. Mocht het bovenstaande aanleiding geven tot vragen dan is de rekenkamer uiteraard graag bereid in een gesprek hierover, met de contactcommissie vanuit de gemeenteraad of met het college, nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

De heer J. (Johan) Weggeman
Voorzitter Rekenkamer Molenlanden